โมเดลเชิงสาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

A CAUSAL MODEL OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS' DROPOUT UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF BASIC EDUCATIONAL COMMISSION

อภิชาติ เลนะนันท์**

รศ.ดร. คุณวุฒิ คนฉลาด***

รศ.ดร. เสรี ชัดแช้ม****

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบโมเดลเชิงสาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกรอบแนวคิดที่บูรณาการจากแนวคิดของ ทินโต (Tinto, 1975, p. 91) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ มุนโร (Munro, 1981, p. 133) แอสติน (Astin, 1984, p. 300) และเคอร์รี่ (Curry, 2001, p. 3) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่ออกกลางคัน ในปี 2007-2008 จำนวน 200 คน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เชียงใหม่ อุดรธานี กำแพงเพชร และสตูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่สร้างจาก ตัวแปรในการวิจัย ประกอบด้วยสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความคาดหวังของผู้ปกครอง การบูรณาการทางวิชาการ การบูรณาการทางสังคม ความผูกพันกับเป้าประสงค์ และความผูกพันกับสถาบัน มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .95 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติพื้นฐานโดยใช้โปรแกรม SPSS และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และโมเดลเชิงสาเหตุด้วยโปรแกรม LISREL

---

* วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2553

** นิสิตหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

*** ที่ปรึกษาหลัก ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**** ที่ปรึกษาร่วม ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผลการวิจัยปรากฏว่าโมเดลเชิงสาเหตุของการออกกลางคันมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า ไค-สแควร์ เท่ากับ 6.81 ที่องศาอิสระเท่ากับ 12 มีค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ .87 ดัชนี GFI เท่ากับ .99 ค่าดัชนี AGFI เท่ากับ .96 ค่าดัชนี CFI เท่ากับ 1.00 ค่า SRMR = .02 และค่า RMSEA = .01 ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนของการออกกลางคันได้ร้อยละ 40.50 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการออกกลางคันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ ความคาดหวังของผู้ปกครอง ความผูกพันกับสถาบัน การบูรณาการทางสังคม และสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม

คำสำคัญ: โมเดลเชิงสาเหตุ/ การออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น/ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ABSTRACT

The purposes of this research were to develop and to validate a causal model of secondary school students' dropout under the jurisdiction of the Office of Basic Educational Commission. The conceptual framework was integrated from the conceptual model of Tinto (1975, p. 91) and related researches comprised Munro (1981, p. 133), Astin (1984, p. 300) and Curry (2001, p. 3). The samples were 200 dropout students in secondary schools in five Educational Service Areas in Phetchaburi, Chiang Mai, Udon Thani, Kamphaeng Phet, and Satun. Questionnaires were created from variables of this research were socio-economic status, parents' aspiration, academic integration, social integration, goal commitment, and institutional commitment. The data collected by three informants from teachers, parents, and dropout students. The data was analyzed by SPSS Program, and LISREL for analyzing of the causal model.

The model was found to be consistent with empirical data at a good level. Goodness of fit indicators included a Chi-square value of 6.81 with 12 degrees of freedom, p-value = .87; GFI = .99; AGFI = .96; CFI = 1.00; SRMR = .02, and RMSEA = .01. The causal variables were found of having the accountability by 40.50 percent of the variance of dropout behavior. The variables influencing students dropout were found statistical significant; they were parents' aspiration, institutional commitment, social integration, and socio-economic status.

KEYWORDS: A Causal model/ Students' dropout of secondary school/ Office of Basic Educational Commission

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันปัญหาการออกกลางคันเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตในระยะยาว เพราะเป็นปัญหาที่ส่งผลต่อตัวนักเรียนเองและมีผลกระทบ

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

ต่อประเทศชาติ เนื่องจากก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกหลายประการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2540, หน้า 1) เมื่อมองในภาพรวมพบว่าสัดส่วนประชากรที่เป็นแรงงานไร้ฝีมือที่มีรายได้ต่ำในสัดส่วนที่มาก ก็จะทำให้รายได้ต่อหัวของประชากรลดลง และส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในภาพรวม ขาดการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกกลางคันในช่วงที่เป็นวัยรุ่น มักมีสาเหตุจากความประพฤติไม่ค่อยดี เช่น การเสพยาเสพติด การมีเพศสัมพันธ์จนตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพอนามัยในระยะยาว ทำให้ประชากรที่มีปัญหาเรื่องสุขภาพก็จะมีมากขึ้นตามไปด้วย และมีโอกาสที่จะเป็นบุคคลที่เป็นปัญหาของสังคมที่อาจมีผลต่อความสงบสุขของสังคมด้วยปัญหาทางอาชญากรรมที่มากขึ้น (Rumberger, 1987, p. 103)

ปัญหาการออกกลางคันที่ปรากฏเป็นปัญหาสำคัญที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้เป็นจุดเน้นสำคัญในกลยุทธ์ด้านการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชากรวัยเรียนอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยในปีงบประมาณ 2551 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาทุกแห่งจะต้องเพิ่มอัตราการเข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับ และอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และลดอัตราการตกหล่นและการออกกลางคัน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเป้าหมายให้ทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องเร่งนำเด็กที่ออกกลางคันกลับเข้าสู่ระบบโรงเรียนให้ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนนักเรียนที่ออกกลางคันทั้งหมดในปีปัจจุบัน จึงนับว่าเป็นภาระอันหนักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งที่จะดำเนินการให้สำเร็จได้ถ้าไม่ทราบปัจจัยที่แท้จริงอันเป็นสาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 35-42)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อตรวจสอบโมเดลเชิงสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานของการวิจัย

1. สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม มีอิทธิพลผ่านการบูรณาการทางวิชาการ ความผูกพันกับเป้าประสงค์ และอ้อมผ่านความคาดหวังของผู้ปกครอง การบูรณาการทางสังคม และความผูกพันกับสถาบันไปยังการออกกลางคัน

2. ความคาดหวังของผู้ปกครองมีอิทธิพลโดยตรงและมีอิทธิพลอ้อมผ่านความผูกพันกับสถาบันไปยังการออกกลางคัน

3. การบูรณาการทางวิชาการมีอิทธิพลอ้อมผ่านความผูกพันกับเป้าประสงค์ ไปยังการออกกลางคัน

4. การบูรณาการทางสังคมมีอิทธิพลผ่านความผูกพันกับสถาบันไปยังการออกกลางคัน

5. ความผูกพันกับเป้าประสงค์มีอิทธิพลทางตรงไปยังการออกกลางคัน

6. ความผูกพันกับสถาบันมีอิทธิพลทางตรงไปยังการออกกลางคัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยสังเคราะห์จากทฤษฎีของ ทินโต (Tinto, 1975, p. 91) ที่พบว่า ภูมิหลังของครอบครัว ลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียน และการจัดการศึกษาของโรงเรียนส่งผลต่อความผูกพันต่อเป้าประสงค์และความผูกพันต่อสถาบัน และความผูกพันต่อเป้าประสงค์และความผูกพันต่อสถาบันมีอิทธิพลต่อการออกกลางคัน งานวิจัยของ มุนโร (Munro, 1981, p. 133) ที่กล่าวว่าการบูรณาการทางสถาบันส่งผลโดยตรงต่อการออกกลางคัน และการบูรณาการของนักเรียน ผ่านสภาพแวดล้อมทางวิชาการมีผลต่อการออกกลางคัน งานวิจัยของ แอสติน (Astin, 1984, p. 300) ที่กล่าวว่า ปัจจัยนำเข้าที่มีอิทธิพลต่อการออกกลางคัน ได้แก่ ระดับความต้องการหรือความคาดหวัง สถานะทางการเงิน และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และงานวิจัยของ เคอร์รี่ (Curry, 2001, p. 3) พบว่า ปัจจัยการบูรณาการทางวิชาการและสภาพแวดล้อมทางการเรียนส่งผลต่อการออกกลางคัน โดยการบูรณาการทางการเรียนส่งผลต่อความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนและส่งผลไปยังการออกกลางคัน มาบูรณาการเป็นกรอบความคิดในการวิจัยดังนี้

1. สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมส่งผลต่อการบูรณาการทางวิชาการ ความคาดหวังของผู้ปกครอง ความผูกพันกับสถาบัน และการบูรณาการทางสังคม
2. ความคาดหวังของผู้ปกครองส่งผลต่อ การบูรณาการทางสังคม และความผูกพันกับสถาบัน
3. การบูรณาการทางวิชาการส่งผลต่อความผูกพันกับเป้าประสงค์
4. การบูรณาการทางสังคมส่งผลต่อความผูกพันกับสถาบัน
5. ความคาดหวังของผู้ปกครอง ความผูกพันกับเป้าประสงค์ และความผูกพันกับสถาบันมีอิทธิพลต่อการออกกลางคัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยเครื่องมือ จำนวน 3 ฉบับดังนี้

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบ จำแนกเป็น 5 ตอน จำนวน 61 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95

ฉบับที่ 2 สำหรับครูที่ปรึกษาของนักเรียนที่ออกกลางคันเป็นผู้ตอบ จำแนกเป็น 4 ตอนจำนวน 45 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

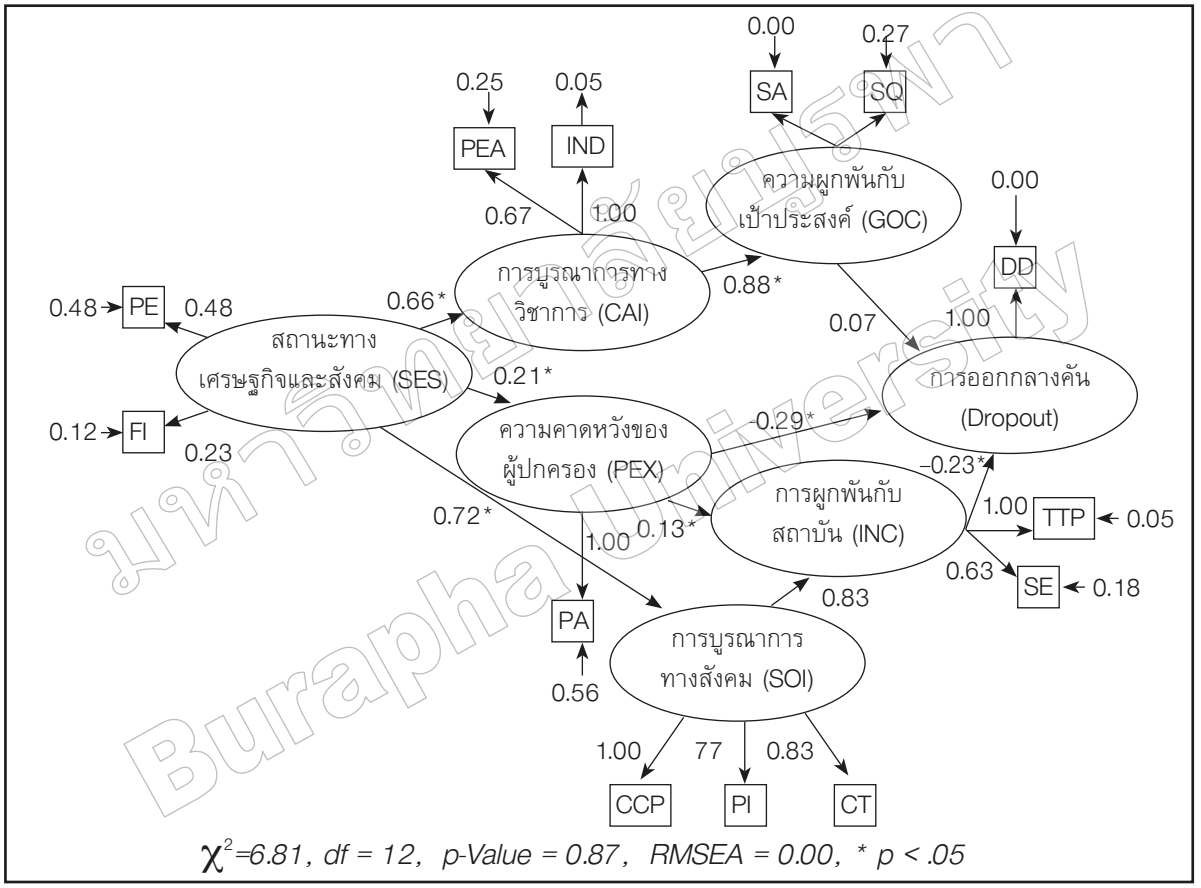
ฉบับที่ 3 แบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียน เป็นแบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียนที่ ออกกลางคัน จำแนกเป็น 2 ตอน จำนวน 9 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .78

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามรูปแบบทางเลือกแสดงว่าเป็นองค์ประกอบที่แท้จริงตามกรอบแนวคิดการวิจัยและสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงผกผันโดยตรงต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

2 ตัวแปรคือตัวแปรความคาดหวังของผู้ปกครอง และความผูกพันต่อสถาบัน และมีตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 6 ตัวแปรได้แก่ ตัวแปรสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม มีอิทธิพลอ้อมผ่านตัวแปรความคาดหวังของผู้ปกครอง ผ่านตัวแปรการบูรณาการทางสังคม ตัวแปรความผูกพันกับสถาบันไปยังการออกกลางคัน ตัวแปรความคาดหวังของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรการบูรณาการทางสังคม ไปยังตัวแปรการออกกลางคัน ตัวแปร การบูรณาการทางสังคมมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรความผูกพันกับสถาบันไปยังตัวแปรการออกกลางคัน และตัวแปรความผูกพันกับสถาบันมีอิทธิพลต่อตัวแปรการออกกลางคัน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุที่พัฒนาเป็นรูปแบบทางเลือก

หมายเหตุ PE แทน การศึกษาของผู้ปกครอง FI แทน รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง PA แทน ความคาดหวังของผู้ปกครอง GPA แทน ผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียน IND แทน การพัฒนาทางสติปัญญา ECP แทน การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร PR แทน ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนนักเรียน TR แทน การติดต่อสื่อสารกับครู SA แทน ความคาดหวังของนักเรียน SQ แทน คุณภาพของโรงเรียน TEA แทน บุคลิกภาพและการสอนของครู และ SC แทน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

2. ผลการวิเคราะห์แบบจำลองตามสมมติฐานการวิจัย ภาพรวมแล้วมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากค่า ไค-สแควร์ เท่ากับ 6.81 ที่องศาอิสระเท่ากับ 12 ค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ 0.87 ดัชนี GFI เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนี AGFI เท่ากับ 0.96 ค่าดัชนี CFI เท่ากับ 1.00 ค่า SRMR = 0.02 และค่า RMSEA = 0.01 ซึ่งหมายความว่าแบบจำลองตามทางเลือกสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และจากค่าอิทธิพลที่วิเคราะห์ได้นี้ สามารถนำมาเขียนเป็นสมการของการทำนายในรูปของคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

DROPOUT = -0.31(SES) -0.55(PEX) -0.29(SOI) -0.32(INC)

อภิปรายผล

1. จากผลการวิเคราะห์พบว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านความคาดหวังของผู้ปกครอง การบูรณาการทางสังคมและความผูกพันกับสถาบันไปยังการออกกลางคันนั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบิดามารดาและผู้ปกครองของนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่ำนั้นจะเป็นผลให้ได้ทำงานที่มีค่าจ้างและผลตอบแทนต่ำ จนไม่สามารถนำมาสนับสนุนด้านการเรียนของบุตรได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังทำให้ต้องทำงานจนไม่มีเวลาในการดูแลการเรียนของบุตรและยังขาดความรู้จนไม่สามารถให้คำแนะนำในด้านการเรียน เช่น การทำการบ้านของนักเรียนได้ ในขณะที่เจตคติของผู้ปกครองนั้น บิดามารดาที่มีการศึกษาต่ำยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการศึกษาจึงไม่ให้การสนับสนุนการเรียนของนักเรียนเท่าที่ควร (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2540) เมื่อนักเรียนไม่ได้รับการสนับสนุนทางการเรียนก็ทำให้มีผลการเรียนไม่ดีนัก ซึ่งจากผลการศึกษาของ แคทเทอร์แรลล์ (Catterall, 1986, p. 9) ได้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำโดยเฉลี่ยแล้วจะมีแนวโน้มที่จะออกกลางคันสูงมากและมีความสัมพันธ์กันระหว่างสภาพเศรษฐกิจและสังคม สติปัญญา ผลการเรียน การขาดเรียน และการออกกลางคัน ชี้ให้เห็นว่าตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับการศึกษาของ ฮับเนอร์ และ วูลฟ์สัน (Hubner & Wolfson, 2001) ที่พบว่าเด็กที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำมีโอกาสที่จะออกกลางคันมากกว่านักเรียนจากครอบครัวระดับกลาง ประมาณ 2.4 เท่า และมากกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่รายได้สูง 10.5 เท่า

โดยที่สถานะทางเศรษฐกิจและครอบครัวเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการบูรณาการทางสังคม และความผูกพันกับสถาบัน ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ เคอร์, เบค, แชตตัก, แคตตาร์ และอูริบูรุ (Kerr, Beck, Shattuck, Kattar & Uriburu, 2003, p. 29) ที่พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครองกับพฤติกรรมทางบวกของนักเรียน เช่น นักเรียนที่พ่อแม่ฐานะดีจะมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียนได้มากกว่านักเรียนที่ยากจน รวมถึงการคบหาเพื่อนทั้งนี้จากการศึกษาของ รัมเบอร์เกอร์ (Rumberger, 1987, p. 140) พบว่า โดยปกตินักวิจัยมักไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนนักเรียน ที่มีอิทธิพลต่อการออกกลางคันของนักเรียนมากเท่ากับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ อย่างไรก็ตาม มีข้อค้นพบจากงานวิจัยว่า นักเรียนที่ออกกลางคันส่วนใหญ่จะมีเพื่อนที่ออกกลางคันด้วยเช่นกัน ดังนั้นตัวแปรสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นตัวแปรร่วมกับการขาดเรียนและส่งผลเชิงผกผันต่อการออกกลางคัน ดังที่ปรากฏในแนวคิดของ มุนโร (Munro, 1981, p. 138) ที่แสดงว่าสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวส่งผลต่อการบูรณาการทาง

วิชาการ ความผูกพันต่อเป้าประสงค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจของนักเรียน ความคาดหวังของครอบครัว การบูรณาการทางสังคม และการออกกลางคันของนักเรียน

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครอง มีอิทธิพลทางตรงต่อความผูกพันกับสถาบันและมีอิทธิพลเชิงผกผันไปยังการออกกลางคัน นั่นหมายความว่าถ้าพ่อแม่และผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง โอกาสการออกกลางคันของนักเรียนย่อมจะลดลงตามไปในทางตรงข้าม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ความคาดหวังของผู้ปกครองที่เป็นความเชื่อหรือเป็นค่านิยมของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่คาดหวังว่าการศึกษาเป็นประตูนำบุตรหลานของตนไปสู่การมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีขึ้นในอนาคตได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540, หน้า 14) ทั้งนี้ความคาดหวังของบุคคลเกิดขึ้นหลังจากที่ได้รับการอบรม การเรียนรู้หรือการขัดเกลาทางสังคมโดยผ่านกลุ่มต่าง ๆ เมื่อนักเรียนได้รับปลูกฝังระเบียบวินัย และความคาดหวังโดยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมนี้ ทำให้บุคคลกลุ่มต่าง ๆ มีค่านิยมทางสังคม มีเจตคติ รวมทั้งความคาดหวังแตกต่างกันออกไป อาทิเช่น ค่านิยมของสังคมไทยยกย่องให้เกียรติคนที่มีการศึกษาสูง ยกย่องคนที่ประกอบอาชีพรับราชการ ส่วนอาชีพที่ต้องใช้แรงงานนั้นถือว่าเป็นอาชีพที่อยู่ในระดับต่ำ ค่านิยมต่าง ๆ ทางสังคมเหล่านี้ บุคคลจะได้รับการปลูกฝังทั้งทางตรงและทางอ้อมทำให้เกิดความคาดหวังและยินดีทำตามบรรทัดฐานที่กลุ่มวางไว้ เพื่อเป้าหมายของบุคคล ดังนั้น การที่บิดามารดามีประสบการณ์เกี่ยวกับการเรียนในระดับสูงกว่าย่อมมีความคาดหวังที่จะให้ลูกศึกษาเล่าเรียนในระดับการศึกษาที่สูงสุดที่สามารถเรียนได้ จึงสนใจเอาใจใส่และส่งเสริมการเรียนของเด็กนักเรียนมากกว่าบิดามารดาที่มีความคาดหวังต่อลูกต่ำ ดังนั้นเมื่อเด็กเห็นว่าบิดามารดาให้ความสนใจต่อการเรียนของตนและคาดหวังที่จะให้ประสบผลสำเร็จในการเรียนก็ย่อมตั้งใจเรียนอย่างดีที่สุด (Lawan, 1985, อ้างถึงใน ประภาพรรณ ฟักประไพ, 2550, หน้า 21) ดังที่ มุนโร (Munro, 1981, p. 134) ได้กล่าวว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างลักษณะส่วนตัวของนักเรียนกับความผูกพันกับเป้าประสงค์และมีอิทธิพลต่อความผูกพันกับสถาบัน และส่งผลทางอ้อม ไปยังการคงอยู่ของนักเรียน ด้วยเหตุดังกล่าวความคาดหวังของผู้ปกครองจึงมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการออกกลางคัน นั่นคือถ้าผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการศึกษาและพฤติกรรมของนักเรียนมากย่อมทำให้แนวโน้มของการออกกลางคันของนักเรียนลดลงได้

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า การบูรณาการทางสังคมมีอิทธิพลผ่านความผูกพันกับสถาบัน ไปยังการออกกลางคันนั้น อาจเนื่องมาจากการบูรณาการทางสังคมประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนนักเรียน และการติดต่อสื่อสารกับครู นั้น จากการศึกษาของ อลอยซ์-ยัง และชาเวซ (Aloise-Young & Chavez, 2002, p. 543) จากนักเรียนที่ไม่มาเรียนตามปกติมากกว่า 30 วันขึ้นไป พบว่ามีเหตุผลของการออกกลางคันของนักเรียน 4 ประการ ประกอบด้วยความสัมพันธ์ของครอบครัว มีความผูกพันกับโรงเรียนต่ำ มีผลการเรียนต่ำและมีเพื่อนน้อย โดยทฤษฎีความตึงเครียดเสนอว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำมักแสดงถึงความสัมพันธ์ระดับสูงกับการกดขี่ข่มเหงหรือทารุณ ส่วนทฤษฎีการควบคุมสังคม กล่าวว่าการขาดสังคมในโรงเรียนและมีเพื่อนน้อยนำไปสู่ความผูกพันกับโรงเรียนหรือมีความผูกพันกับสถาบันน้อย ซึ่ง สแปดี (Spady, 1971, p. 40) กล่าวว่า การที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูนั้นจะช่วยเพิ่มการบูรณาการทางสังคมให้กับนักเรียนด้วย โดยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียนในปัจจุบันนั้น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้น

ฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมหนึ่งในหลักสูตร ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรเดิมอยู่แล้ว ซึ่งรัฐบาลได้สนับสนุนกิจกรรมเหล่านี้ผ่านโครงการต่าง ๆ โดยเน้นให้ทุกโรงเรียนต้องดำเนินการอย่างครบถ้วน

ส่วนในเรื่องความสัมพันธ์กับเพื่อนนั้น มีผลการศึกษาพบว่า ความปรารถนาและความคาดหวังต่อการศึกษาของเพื่อนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออกกลางคันของนักเรียนด้วยเช่นกัน ทั้งนี้การวัดอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนนั้นค่อนข้างที่จะวัดและเปรียบเทียบได้ยาก แต่มีรายงานการวิจัยพบว่า ประมาณครึ่งหนึ่งของนักเรียนที่ออกกลางคันทั้งหมดมีเพื่อนที่ออกกลางคันอย่างน้อยหนึ่งคน และประมาณหนึ่งในสามของนักเรียนที่ออกกลางคันทั้งหมดมีเพื่อนที่ออกกลางคันอย่างน้อยสองคน (Deschamps, 1992) สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิแอนโคลา (Giancola, 2000, p. 2) ที่ปรากฏในรายงานประจำปี 1988, 1990 และ 1992 พบว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนสามารถอธิบายพฤติกรรมของนักเรียนได้ดีกว่าปัจจัยอื่น นั่นคือ เพื่อนที่มุ่งเน้นทางวิชาการมักจะช่วยกระตุ้นให้เพื่อนมีพฤติกรรมมุ่งวิชาการเช่นเดียวกัน และยังช่วยเตือนให้ห่างจากยาเสพติดและสุราด้วย ในทางกลับกันเพื่อนที่มีปัญหามักจะชักชวนให้เพื่อนปฏิบัติตามในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะเพื่อนที่มีพฤติกรรมในลักษณะของกลุ่มเสี่ยง ซึ่งในเวลาต่อมา เสมอร์ดอน (Smerdon, 2002, p. 5) ได้ตรวจสอบการรับรู้ของนักเรียนกับความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน ความผูกพันกับโรงเรียน และความผูกพันกับการเรียน พบว่า การรับรู้ของนักเรียนว่าเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการจบการศึกษา

ดังนั้นเมื่อนักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างครบถ้วน ประกอบกับได้มีการติดต่อสื่อสารกับครูที่พบว่าครูส่วนใหญ่จะให้การดูแลนักเรียนในความรับผิดชอบของตนตามโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้ทุกโรงเรียนดำเนินการตามแนวทางของโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างครบถ้วน ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้การบูรณาการทางสังคมมีอิทธิพลต่อความผูกพันกับสถาบัน เพราะเมื่อนักเรียนได้ร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนนักเรียน และมีการติดต่อสื่อสารที่ดีกับครูย่อมทำให้โรงเรียนนั้นมีคุณภาพ ดังที่ วชิระ ชาวหา (2545, หน้า 11) ได้กล่าวไว้ว่า การบูรณาการทางสังคมเป็นความสอดคล้องผสมกลมกลืนกันทางมาตรฐานความต้องการ ค่านิยม หน้าที่ความรับผิดชอบ บรรทัดฐานหรือแนวปฏิบัติระหว่างบุคคลกับบุคคลหรือกลุ่ม หรือระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนซึ่งเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในสังคมนั้น และมีอิทธิพลต่อความผูกพันกับสถาบัน และมีอิทธิพลโดยอ้อมต่อการออกกลางคัน พาสคาเรลลา, เทอเรนซินี และวูลเฟิล (Pascarella, Terenzini & Wolfle, 1986, pp. 155-175) พบว่าความสัมพันธ์ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการกับครูสามารถช่วยแก้ปัญหาส่วนตัวและขัดเกลาทางสังคมอย่างไม่เป็นทางการได้โดยการบูรณาการทางสังคมนั้นมีผลมาจากคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน จะทำให้ระดับของการบูรณาการทางสังคมของนักเรียนต่างกัน ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การมีปฏิสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการกับครูและการรับรู้ถึงความรับผิดชอบของครูที่มีต่อการเรียนการสอนของนักเรียนมีความสัมพันธ์ต่อผลการเรียนและการคงอยู่หรือการออกกลางคันของนักเรียนด้วย

4. ผลการวิเคราะห์ที่พบว่าความผูกพันกับสถาบันมีอิทธิพลโดยตรงต่อการออกกลางคันในเชิงผกผันนั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความผูกพันของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนก่อให้มีความเต็มใจที่จะ

เรียนรู้อย่างเต็มกำลังสติปัญญาและความสามารถโดยไม่กังวลต่อปัญหาหรือสิ่งยั่วยุที่รุมเร้าเข้ามา เป็นความต้องการภายในของตัวนักเรียนที่จะสำเร็จการศึกษา โดยมีความเชื่อและยอมรับเป้าหมายและค่านิยมของโรงเรียนร่วมกันและมีความต้องการที่จะเรียนอยู่ในโรงเรียนนั้นต่อไปจบชั้นสูงสุด เพราะถ้านักเรียนเรียนรู้ในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข และมีแรงจูงใจที่จะศึกษาในชั้นที่สูงขึ้นไปจนถึงมหาวิทยาลัยย่อมจะมีโอกาสออกกลางคันน้อย จากการศึกษาของ ฮาร์ดแมน, แอบด์-คาเดอร์ และสมิธ (Hardman, Abd-Kadir & Smith, 2008, pp. 55-69) ที่ศึกษาเรื่องการปรับปรุงคุณภาพของปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาไนจีเรีย โดยมีจุดประสงค์เพื่อระบุประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อรูปแบบของปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เพื่อหาแนวทางการจัดการคุณภาพของปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทที่ทรัพยากรการเรียนรู้และการฝึกอบรมมีอย่างจำกัด ข้อค้นพบของการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนอย่างเข้าใจต้องใช้การท่องจำ และการแสดงบทบาทในการบรรยายในชั้นเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความตั้งใจฟังมากยิ่งขึ้น

ส่วนสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เป็นองค์ประกอบสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องในกิจกรรมของโรงเรียน และควรมีความปลอดภัย เป็นระเบียบ เพื่อสร้างบรรยากาศความเป็นครอบครัว จะช่วยให้มีสภาพแวดล้อมที่มีนักเรียนออกกลางคันน้อยลง (Woods, 2006) ได้โดยในปัจจุบันโรงเรียนทั้งหลายได้พยายามพัฒนาสภาพแวดล้อมให้สะอาด ปลอดภัย และเหมาะสม เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนมีผลต่อการเรียนของนักเรียน การจัดโรงเรียนและห้องเรียนให้สะอาด สะดวก และปลอดภัย จะช่วยให้นักเรียนรักโรงเรียนและห้องเรียน มีความอบอุ่นใจที่ได้มาโรงเรียนนอกจากนั้นสภาพแวดล้อมทางกายภาพยังเป็นแหล่งสำหรับการจัดการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิผลอีกด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ซวอค (Zvoch, 2006) ที่ศึกษาพบว่า โครงสร้างของโรงเรียนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นตัวทำนายอย่างมีนัยสำคัญของการออกกลางคันหลายประการ ซึ่งจากการศึกษาวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2540, หน้า 86) พบว่า ตัวแปรความปลอดภัยในโรงเรียนซึ่งเป็นตัวแปรในกลุ่มปัจจัยด้านโรงเรียน เป็นตัวแปรที่พยากรณ์การออกกลางคันได้สูงที่สุด เมื่อองค์ประกอบทั้งสองประการมาร่วมกันเป็นตัวแปรแฝง ความผูกพันกับสถาบันจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลเชิงผกผันต่อการออกกลางคัน และกริฟฟิน (Griffin, 2002, p. 75) ได้ศึกษาผลกระทบของโมเดล ความไม่พึงพอใจต่อความมั่นใจในตนเองในความสัมพันธ์กับการสำเร็จการศึกษา พบว่านักเรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนมักจะคงอยู่ในโรงเรียนและประสบผลสำเร็จ รวมถึงเอกลักษณ์ทางวิชาการและการรับรู้ในตน ก็เป็นปัจจัยสำคัญในการป้องกันนักเรียนไม่ให้ออกจากโรงเรียนก่อนกำหนด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มุนโร (Munro, 1981, p. 140) ที่พบว่าความผูกพันกับสถาบันได้รับผลโดยตรงมาจากการบูรณาการทางสังคมและส่งผลเชิงผกผันต่อการออกกลางคันของนักเรียน คือถ้านักเรียนมีความผูกพันกับสถาบันมากย่อม ทำให้นักเรียนมีแนวโน้มที่จะมีโอกาสออกกลางคันลดลง

5. จากผลการวิจัยที่พบว่า การบูรณาการทางวิชาการไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการออกกลางคันนั้น จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่พบว่าไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 กำหนดให้นักเรียนต้องเรียนจบการศึกษาภาคบังคับเป็น

อย่างต่ำ แต่อย่างไรก็ตาม อิทธิพลที่ได้รับจากสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวที่อาจทำให้นักเรียนมีความตั้งใจหรือแรงจูงใจที่จะสำเร็จการศึกษา ดังที่ แฮคแมน และไดซิงเกอร์ (Hackman & Dysinger, 1970, pp. 311-324) ได้ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับความผูกพันของนักเรียนแต่ละคนกับเป้าประสงค์ที่จะสำเร็จการศึกษาและระดับผลงานทางวิชาการที่วัดได้โดยผลการเรียนเฉลี่ย จากการจำแนกนักเรียนเป็นสี่กลุ่มคือ ผู้ที่ยังคงอยู่ในโรงเรียน ผู้ที่ย้ายโรงเรียน ผู้ที่ออกจากโรงเรียนโดยสมัครใจ และผู้ที่ล้มเหลวทางวิชาการ กลุ่มตัวอย่างแสดงให้เห็นพฤติกรรมที่ชัดเจนดังนี้ 1) ผู้ที่มีสมรรถนะทางวิชาการสูงแต่มีความผูกพันที่จะจบการศึกษาต่ำมักจะออกกจากโรงเรียนโดยความสมัครใจ ซึ่งนักเรียนเหล่านี้มักย้ายไปยังอีกโรงเรียนหนึ่งหรือเข้าเรียนใหม่ในโรงเรียนเดิมในภายหลัง และ 2) นักเรียนที่มีคุณภาพทางวิชาการต่ำ แต่มีความผูกพันที่จะจบการศึกษาสูงมักคงอยู่ในโรงเรียนจนกระทั่งจบการศึกษาหรือกระทั่งถูกบีบให้ออกจากโรงเรียนด้วยเหตุผลทางวิชาการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ แคทเทอร์แรลล์ (Catterall, 1986, p. 9) และโมฟฟิทท์ และคณะ (Moffitt, et al., 1981, pp. 152-156) ที่พบว่านักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยในระดับต่ำจะมีแนวโน้มที่จะออกกลางคันสูงมากซึ่งชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ดังจะพบได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลว่า ผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับพอใช้เท่านั้น

ส่วนการพัฒนาทางสติปัญญาของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันนั้น ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน เนื่องจากตัวแปรการพัฒนาทางสติปัญญายังมีตัวแปรอื่นที่มีอิทธิพลต่อ การออกกลางคันด้วย เช่น แฮคแมน และไดซิงเกอร์ (Hackman & Dysinger, 1970, p. 317) ได้ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับความผูกพันของนักเรียนแต่ละคนกับเป้าประสงค์ที่จะสำเร็จการศึกษาและระดับผลงานทางวิชาการที่วัดได้โดยผลการเรียนเฉลี่ยที่ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างแสดงให้เห็นพฤติกรรมที่ชัดเจนดังนี้ 1) ผู้ที่มีสมรรถนะทางวิชาการสูงแต่มีความผูกพันที่จะจบการศึกษาต่ำมักจะออกจากโรงเรียนโดยสมัครใจ ซึ่งนักเรียนเหล่านี้มักย้ายไปยังอีกโรงเรียนหนึ่งหรือเข้าเรียนใหม่ในโรงเรียนเดิมในภายหลัง 2) นักเรียนที่มีคุณภาพทางวิชาการต่ำ แต่มีความผูกพันที่จะจบการศึกษาสูง มักอยู่ในโรงเรียนจนกระทั่งจบการศึกษาหรือจนถูกบีบให้ออกจากโรงเรียนด้วยเหตุผลทางวิชาการ และ 3) นักเรียนที่มีความผูกพันที่จะจบการศึกษาต่ำและมีสมรรถนะทางวิชาการต่ำมักจะออกจากโรงเรียนโดยไม่ย้ายไปโรงเรียนอื่นหรือเข้าเรียนใหม่ในโรงเรียนเดิมในภายหลัง

6. จากผลการวิจัยที่พบว่า ความผูกพันกับเป้าประสงค์มีอิทธิพลต่อการออกกลางคันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิตินั้น ไม่ว่านักเรียนจะมีความตั้งใจจะสำเร็จการศึกษาในระดับสูงหรือต่ำเพียงใด นักเรียนก็จะต้องเรียนให้จบตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ แต่ก็อาจมีเหตุมาจากปัจจัยอื่น ๆ เช่น สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว จึงทำให้นักเรียนที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองมีการศึกษาและรายได้ต่ำไม่ได้ตั้งความคาดหวังในการที่จะสำเร็จการศึกษาสูงนัก จึงอาจขาดแรงจูงใจต่อการเรียน ซึ่งผลกาวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จีเวอร์ท (Gewertz, 2006, p. 12) เกี่ยวกับเหตุผลสำคัญของการออกกลางคันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนที่ออกกลางคันส่วนใหญ่ให้เหตุผลของการออกกลางคันว่าเกิดจากการขาดแรงจูงใจ ไม่มีความท้าทายหรือมีปัญหาจากนอกโรงเรียนมากกว่าความล้มเหลวทางวิชาการในโรงเรียน ส่วนคุณภาพของโรงเรียนเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งของความผูกพันกับเป้าประสงค์นั้น ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานพบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วน

ใหญ่มีฐานะค่อนข้างยากจนและเรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลหรือโรงเรียนขยายโอกาสทางศึกษา ทำให้มีคุณภาพต่ำกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอหรือประจำจังหวัด เป็นสิ่งที่สังเกตว่าเมื่อควบคุมความสามารถและสถานะทางสังคมแล้ว นักเรียนที่มีสถานะทางสังคมสูงกว่ามีโอกาสที่จะสำเร็จการศึกษาในโรงเรียนที่มีคุณภาพสูงมากกว่าในโรงเรียนคุณภาพต่ำ จึงเป็นเรื่องปกติที่คุณภาพของโรงเรียนจะส่งผลต่อการออกกลางคันจากโรงเรียน โรงเรียนที่มีคุณภาพสูงย่อมมีอัตราผู้สำเร็จการศึกษาสูงกว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำ แต่ครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีนักเรียนออกกลางคันเป็นจำนวนมากก็ไม่ได้หมายความว่าครูจะไม่มีคุณภาพเพราะเป็นครูที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ จึงเป็นไปได้ว่าการที่ความผูกพันกับเป้าประสงค์ไม่มีอิทธิพลต่อการออกกลางคันนั้นน่าจะเกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ มีความสำคัญและมีอิทธิพลมากกว่า (บุรุศร์ งามจิตร์, 2540, หน้า 39)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาที่พบว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว มีอิทธิพลโดยอ้อมต่อการออกกลางคันนั้น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญในช่วยเหลือให้นักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ผ่านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีรายได้เสริมการประกอบอาชีพของครอบครัว เพื่อให้นักเรียนสามารถมาเข้าเรียนได้เต็มเวลา

2. จากผลการศึกษาที่พบว่า การบูรณาการทางสังคมมีอิทธิพลโดยตรงต่อการออกกลางคันนั้น โรงเรียนควรจัดกิจกรรมต่างๆ ให้นักเรียนมีส่วนร่วม สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน และระหว่างนักเรียนกับครูผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตรทุกๆ กิจกรรม

3. จากผลการศึกษาที่พบว่า ความผูกพันกับสถาบันมีอิทธิพลโดยตรงต่อการออกกลางคันนั้น ผู้บริหารควรจัดให้มีการพัฒนาครูและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความผูกพันต่อครูและโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหามาจากสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมให้มีโอกาสศึกษาต่อจนจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยอาจจัดในลักษณะของโรงเรียนทางเลือก หรือจัดหลักสูตรพิเศษสำหรับนักเรียนเหล่านี้

2. หลังจากการพัฒนารูปแบบโมเดลเชิงสาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรนำโมเดลดังกล่าวไปศึกษาเชิงคุณภาพเฉพาะรายกรณีให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชนในแต่ละแห่ง

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

เอกสารอ้างอิง

บุรุศร์ งามจิตร์. (2540). *การออกกลางคันของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรี.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ประภาพรรณ ฟักประไพ. (2549). *บทบาทของครอบครัวตามการรับรู้ของพ่อแม่และบุตรในการช่วยเหลือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โรงเรียนบางเลนวิทยา จังหวัดนครปฐม.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วชิระ ชาวหา. (2545). *รายงานการวิจัย: การบูรณาการทางวิชาการ การบูรณาการทางสังคม และความผูกพันต่อสถาบันและเป้าหมายในการศึกษาของนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.* ชลบุรี: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *นโยบาย สพฐ. ปี 2551 ทุกย่างก้าวสู่เป้าหมาย.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2540). *รายงานผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.* กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.

Aloise -Young, P., & Chavez, E. (2002). Not all school dropouts are the same: Ethic differences in the relation between reasons for leaving school and adolescent substance abuse. *Psychology in the Schools*, *39*(5), 539-547.

Astin, J. (1984). Students involvement: A developmental theory for higher education. *Journal of College Student Personnel, 25,* 297-308.

Catterall, J. S. (1986). *School dropouts: Policy prospects, Policy issues.* Washington, DC: Educational Resources Information Center.

Curry, C. D. (2001). *Review of the dropout study from the University of Aarhus.* Copenhagen: Department of Computer Science, University of Copenhagen.

Deschamps, A. (1992). *An integrative review of research characteristics of dropouts.* Unpublished doctoral dissertation, George Washington University, Washington DC.

Giancola, S. P. (2000, April). Adolescent behavior problems: Peer pressure “is” all it is cracked up to be. *Paper presented at Annual Conference of the American Educational Research Association.* New Orleans, LA.

Gewertz, C. (2006). High school dropouts say lack of motivation top reason to quit. *Education Week, 25*(26), 1-16.

Griffin, B. W. (2002). Academic disidentification, race, and high school dropouts. *High School Journal, 85*(4), 71-82.

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

Hackman, R., & Dysinger, W. (1970). Commitment to college as a factor in student attrition. *Sociology of Education, 43,* 311-324.

Hardman, F., Abd-Kadir, J., & Smith, F. (2008). Pedagogical renewal: Improving the quality of classroom interaction in Nigerian primary schools. *International Journal of Educational Development, 28*(1), 55-69.

Hubner, J., & Wolfson, J. (2001). *Abandoned in the Back-row Lessons in Education and Delinquency 2001 National report.* Washington, DC: Coalition for Juvenile Justice.

Kerr, M., Beck, K., Shattuck, T., Kattar, C., & Uriburu, D. (2003). Family involvement, problem and prosocial behavior outcomes of Latino youth. *American Journal of Health Behavior, 27.* Retrieved November 15, 2005, from the University of Phoenix ProQuest database.

Moffitt, T., Gabrielli, W. F., & Mednick, S. A. (1981). Socioeconomic status, I.Q. and delinquency. *Journal of Abnormal Psychology, 90,* 152-156.

Munro, B. H. (1981). Dropouts from higher education: Path analysis of a national sample. *American Educational Research Journal, 18*(2), 133-141.

Pascarella, E. T., Terenzini, P. T., & Wolfle, L. M. (1986). Orientation to college and freshman year persistence withdrawal decisions. *Journal of Higher Education, 57,* 155-175.

Rumberger, R. W. (1987). High school dropout: A review of issues and evidence. *Review of Educational Research, 57,* 101-121.

Smerdon, B. A. (2002). Students' perceptions of membership in their high schools. *Sociology of Education, 7*(4), Retrieved November 15, 2005, from the University of Phoenix ProQuest database.

Spady, W. (1971). Dropouts from higher education: Towards an empirical model. *Interchange, 2*(3), 38-62.

Tinto, V. (1975). Dropout from higher education: A theoretical synthesis of recent research. *Review of Educational Research, 45*(1), 89-125.

Woods, E. G. (2006). *Reducing the dropout rate.* Retrieved July 22, 2007, from http://www.nwrel.org/scpd/sirs/9/c017.html

Zvoch, K. (2006). Freshman year dropouts: Interactions between student and school characteristics and student dropout status. *Journal of Education for Students Placed at Risk, 11*(1), 97-117.

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University